

811.163.41'38

<https://doi.org/10.18485/sj.2017.22.1.37>

ЈЕЛЕНА Љ. СПАСИЋ*
Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу
Јагодина

Оригинални научни рад
Примљен: 19. 06. 2016.
Прихваћен: 15. 12. 2016.

ДИФЕРЕНЦИЈАЛНЕ ЈЕЗИЧКО-СТИЛСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НОВИНСКОГ ИЗВЕШТАЈА**

У раду се издвајају лексичке, синтаксичке и стилске карактеристике које извештај чине засебним информативним жанром. Анализа је проведена на конкретном језичком материјалу ексерпираном из српских дневних новина, у временском узорку дневне штампе која је излазила на територији целе Србије током десет година. Главни теоријски резултат су анализом конкретне грађе издвојене кључне диференцијалне црте новинског извештаја у односу на новинску вест

Кључне речи: стилистика, лингвостилистика, функционална стилистика, публицистички функционални стил, новински извештај

1. У досадашњој србистичкој литератури дат је опис карактеристика информативног подстила или публицистичког стила у целини (Младенов 1980; Тошовић 1991: 7–19; Катнић Бакаршић 1999: 62–65; Тошовић 2002: 299–327; Кликовац 2002: 9–25; Кликовац 2008: 129–130; Јовановић 2010; Дурбаба 2013; Дурбаба 2016; Тошић, Палибрк 2013), али до сада карактеристике новинских извештаја у српској дневној штампи нису јасно дефинисане. У србистичкој журналистичкој литератури извештај је дефинисан као проширена, разрађена

---

*jelenaspasic2410@gmail.com

** Овај рад написан је у оквиру научног пројекта 178014 *Динамика структура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.

вест (Рус-Мол 2005: 57, Тириловић 1998: 15–24), али и као прелазни жанр између вести и репортаже (Тодоровић 2002: 74), док се у савременој странијој журналистичкој литератури углавном издваја као посебан информативни жанр (Волни-Зможињски, Козил 2013: 11; Де Мело 2016: 49).

Основни циљ рада је да се упореде карактеристике двају блиских информативних жанрова. Практични циљ рада је анализа грађе преузете из дневних новина, а теоријски циљ је издвајање диференцијалних карактеристика новинског извештаја. Додатно смо се бавили функционалностилом мотивацијом за употребу одређених језичких средстава у новинском извештају на лексичком, синтаксичком и стилистичком плану.

Корпус је пажљиво формиран како бисмо анализом могли обухватити различите језичке нивое у новинским вестима и новинским извештајима. Анализа је проведена на конкретном језичком материјалу ексцерпираним из српских дневних новина, у временском узорку дневне штампе која је излазила на територији целе Србије током десет година. Корпус новинских извештаја чини преко двеста осамдесет новинских извештаја ексцерпираних из најтиражнијих дневних новина. С обзиром на обим истраживачког корпуса, у анализи смо поједине језичко-стилске карактеристике проучавали на случајном узорку израђеном за потребе квантитативностилистичке анализе. За фреквенцијску анализу наслова новинских вести и новинских извештаја из целокупног корпуса издвојено је сто наслова извештаја.

Основни методолошки приступ теми је квалитативностилистички, а као примарне методе коришћене су функционалностилистичка и лингвостилистичка метода. Пошто се у раду пореде карактеристике двају жанрова, коришћена је и компаративностилистичка метода, док је квантитативностилистичка метода коришћена у мањој мери.

2. Анализом је издвојен низ лексичких, синтаксичких и стилских карактеристика који извештај чини засебним информативним жанром. Кључна диференцијална карактеристика новинског извештаја на структурном и семантичком плану је разрађеност текста, приказивање развоја и детаља догађаја, смештање догађаја у шири контекст.

2.1. Текст новинског извештаја у српској дневној штампи одликује формална рашчлањеност, али најчешће је реч о чврстој текстуалној структури коју чине сви његови делови (насловни блок, лид, тело извештаја, антрфиле).

2.1.1. Наслов текста је композицијски издвојен али „смисаоно у начелу зависан од целине текста” и у њему је најчешће представљен сажетак садржаја текста (Симић 1991: 269–270). Потреба за конституисањем стилистике наслова је „највећа у публицистичком стилу, тј. у његовом новинарском подстилу, у којем је језичка разноликост наслова највећа, као и број њихових функција”

(Милановић 2006: 385). За разлику од новинске вести, која најчешће има само наслов, извештај у српској штампи одликује разрађен насловни блок.

Према нашим налазима, декомпоновање именица се понекад јавља у насловима новинских извештаја, док га у насловима новинских вести нема. Управна реч синтагме настале декомпоновањем именице у наслову новинског извештаја је најчешће апстрактна именица, а разлог употребе може бити експлицитна категоризација појма или бирократизовање исказа. Разлог јављања декомпоновања именица у наслову извештаја најчешће је супспецификација значења, јер се употребом именице као што су *акција*, *процес*, *поступак*, *појава* исказује значењска нијанса или конотација која је неизразива монолексемским еквивалентом, као у примерима:

Покренут поступак реструктурисања „Икарбуса” (Политика, 8.1.2010, рубрика Београд); Покренут поступак приватизације „Железаре” (Блиц, 4.12.2014, рубрика Економија); Акција откривања неонациста (Политика, 13.10.2008, А1); Започет процес изручења руског екстремисте оптуженог за 11 убистава (Блиц, 15.5.2013, рубрика Хроника).

Анализа је показала да наслови новинских вести веома ретко имају форму зависносложене реченице. Зависносложене реченице су нешто заступљеније у наслову новинских извештаја, а у нашем корпусу реализују се најчешће као реченице са декларативним (изричним) клаузама са везником *да* и то уз модални глагол или *verba dicendi*, као у примерима:

Тужилаштво хоће да ућутка Шешеља (Курир, 1.9.2008, 2); Желе да Шешељ ћути (Вечерње новости, 1.9.2008, 4); Комшић тражи од Шведске да не помиљује Плавшићеву (Данас, 9.9.2008, 13); Шкорпиони тврде да нису криви за злочине у Подујеву (Данас, 11.9.2008, 37).

Наслови новинских извештаја деле са насловима новинских вести низ интерферирајућих карактеристика на лексичком, синтаксичком и стилистичком плану, док се као главне диференцијалне особине издвајају декомпоновање именица у насловима извештаја и синтаксичка форма зависносложене реченице. Диференцијалне синтаксичке карактеристике наслова извештаја у односу на наслове вести проистичу из самог карактера и намене целине текста, из чињенице да се у тексту извештава о развоју догађаја, о некој акцији, процесу, поступку, уз проширивање информације преношењем туђег говора.

2.1.2. У новинским извештајима у српској дневној штампи често се користи специјални лид¹ (наративни, контрастни, стакато, комуникативни, упитни и цитатни лид (Итјул, Андерсон 2001: 41)), док је у новинским вестима специјални лид ређи. У новинским извештајима нашег корпуса најчешће се

¹ Термином *лид* означава се почетак новинског текста у ком се читалац непосредно уводи у срж догађаја, при чему је погрешно сужавати значење овог журналистичког појма само на вест, на назив *глава вести* (Ђурић 2003: под лид). Поред назива *лид* и *глава вести*, у новинарској стилистици се јавља и термин *капител* (Јовановић 2010: 118–121).

јавља контрастни лид, у коме се главној информацији изнетој у тексту супротставља неко друго, често пређашње стање ствари (Итјул, Андерсон 2001: 44), као што се види из следећег лида:

Неколико факултета у Србији акредитовано је упркос чињеници да су од овлашћених рецензена добила негативне оцене. Њихови студијски програми бодовани су оценом нижом од прелазне, то јест испод шестеце, сазнаје Курир! (Курир, 17.1.2012, рубрика Друштво).

У новинском извештају може доћи до комбиновања упитног и стака-то лида, па се питања смењују са елиптичним реченицама, као у следећем лиду:

БОЈА одличја? Потпуно небитна. Име ривала на путу до постоља? Кога то још занима. Рукометашима Србије важно је само да у петак као на федерима још једном поскоче од радости. (Вечерње новости, 25.1.2012, рубрика Спорт).

У погледу обликовања лида новински извештај одликује разноврсност стилске обраде, употреба наративног, контрастног, стакато, комуникативног, упитног и цитатног лида, као и комбиновање различитих подтипова специјалног лида.

2.1.3. Новински извештај спада у новинске текстове са исказном организацијом, „који су организовани по обичном систему графијске представе говора” и одликује их груписање исказа у пасусе (Јовановић 2010: 153). Сегментисаност текста на пасусе је посебно важна у извештају, јер он прати развој догађаја и често има дужи бекграунд од вести, па се у дужем тексту читаоцима „нуди више приступних тачака” (Рус-Мол 2005: 149). Изношење тока догађаја о ком се извештава је оно што текст извештаја разликује од текста вести. Најчешће је на почетку наведен резултат, исход неког догађаја, чији се ток потом хронолошким редом представља, од почетка до краја. Главни исход догађаја често је наведен у наслову, како би се придобила пажња читаоца. Обично у тексту новинског извештаја не налазимо увод и закључак. Читалац се уводи *in medias res*, без посебног увода, а закључке доноси сам, на основу изнетих информација.

2.2. Избор лексичких средстава у публицистичком стилу није разнолик, а појаве на плану лексике које одликују овај стил, као што су полисемија, хомонимија, синонимија, антонимија и паронимија, варирају од жанра до жанра (Тошовић 2002: 316). У новинском извештају синонимија се углавном јавља када је потребно избећи понављање, на пример код *verba dicendi*.

Квантитативно истраживање заступљености врста речи у новинском извештају проведено је на узорку који се састоји од 6233 речи, у чији састав су ушла по два извештаја из сваког дневног листа који је предмет посматрања, дакле укупно 14 извештаја. У погледу заступљености врста речи, нема зна-

чајних разлика између текста новинске вести и текста новинског извештаја. Уочавамо различиту дистрибуцију заменица, које су заступљеније у тексту новинског извештаја (према нашим налазима 8,9% од свих речи) него у тексту новинске вести (1,4% свих речи).

У новинским вестима преовладава употреба перфекта, док је у новинском извештају чест презент и то релативно употребљен презент², односно репортерско садашње време, попут оног које се користи у радио-преносима и телевизијским преносима спортских такмичења. Релативно употребљен презент у тексту новинског извештаја илуструју следећи примери:

Проблем постоји, ми се озбиљно суочавамо с њим, а добро је што наша земља има најстроже законе по питању допинга – каже Самарцић-Марковић за Прес. (Прес, 2.7.2010, 25); Одбојкашка репрезентација Србије у ноћи између четвртка и петка стартује на завршном турниру 21. светске лиге утакмицом против Бразила (02:00) у хали „Орфео” у Кордоби. Дан касније у исто време (2 часа) Србија игра одлучујући меч против домаћина Аргентине. Прве две екипе иду у полуфинале, које је на програму дан касније. (Прес, 22.7.2010, 23).

У нашем корпусу најзаступљенији су неутрални глаголи говорења *казати* и *рећи*, али се у новинским извештајима туђи говор уводи и низом других глагола говорења, као што су *изјавити*, *тврдити*, *навести*, *наводити*, *саопштити*, *испричати*, и сл. Коришћењем *verba dicendi* који поред архисеме имају додатне семе, новинар осим што избегава понављање једног глагола говорења, на пример глагола казати, који је најчешћи, заправо истиче у први план управо ту додатну сему. Додатну нијанса значења, поред архисемске компоненте говорити, имају глаголи *тврдити*, *истицати*, *додати*, *објаснити*, *објашњавати* и нарочито глагол *оценити*, који са неутралним глаголима говорења, какви су *рећи* и *казати* стоје у односу блискозначности. Уочавамо разлике у погледу фреквентности употребе глагола говорења који поред архисемске компоненте имају и додатне семе. Извештај износи проширену информацију, а додатне информације су често изнете у оквиру изјава које следе након главних информација изнетих у првом пасусу, у којима се истичу поједини детаљи догађаја. Неки од глагола којима се уводи туђи говор и читаоцу представља извор информација заправо су глаголи мишљења (*сматрати*, *оцењивати*, *примећивати*, *закључивати*), али се у оквиру преношења туђег говора користе са истим значењем као и *verba dicendi*, зарад истицање чињенице да изнета информација није категорички суд већ процена, мишљење, став говорног лица. Од свих глагола мишљења најчешће се у нашем корпусу за представљање извора информација користи глагол *сматрати*, као у примеру:

² „За ПФС је карактеристична употреба облика садашњег времена за ознаку радње општег карактера, радње без везаности за поједине временске сегменте (прошлост, будућност, садашњост).” (Тошовић 2002: 327)

То сматра и један амерички сенатор, раније запослен у технолошкој индустрији, који се залаже за увођење стандарда према којем би фирме биле дужне да у најкраћем року обавесте корисника о хакерском упаду, односно да су му лични подаци угрожени. (Политика, 24.9.2016, 20).

Придеви којима се означавају унутрашње и спољашње особине људи фреквентнији су у новинским извештајима него у новинским вестима, а у текст извештаја улазе искључиво преношењем туђег говора, као у примерима:

„Збуњени су, занемарени и они се пасивизирају”, навео је Мићуновић. (Политика, 21.7.2013, 5); – Није могао да каже да му се дечко не уклапа у концепт игре. Не, него да је дебео и да је предуго славио рођење детета. (Правда, 18.9.2012, 18).

Диференцијалне карактеристике новинског извештаја представљају употреба већег броја прилога за сваку значењску категорију, док се у вестима јавља мањи број прилошких израза са именицама које су носиоци прототипске особине. Прилози за место су врло ретки у новинским вестима, јер овај жанр захтева прецизну просторну локализацију догађаја, док се у новинским извештајима јавља неколико прилога са значењем места (*тамо, где, одатле, негде, другде*), као и од прилога за место изведени придеви просторног односа (*тамошњи, овдашњи*). Наводимо неколике потврде за исказивање просторног односа у новинском извештају:

У Пиреју, где пристижу бродовима са новим мигрантима са острва, а тамо је већ више од 3.000 људи, бар је организована медицинска помоћ. (Политика, 3.3.2016, 3); – Годинама имамо проблема са отпрамањем термоблокова на Косово, јер тамошње власти дижу царинску основицу. (Блиц, 25.2.2016, 14).

У вести се уобичајено јавља сведен број прилога са значењем времена, док је у новинском извештају број ових прилога знатно већи. Диференцијалне карактеристике новинског извештаја у погледу исказивања времена представља фреквентнија употреба прилога *тада, једном, одмах, недавно*, као и придева временског односа *тадашњи, некадашњи*, што ћемо потврдити мањим бројем примера:

Недавно је организован хуманитарни Сретењски бал како би се прикупила средства. (Блиц, 25.2.2016, 31); Све што је Језда радио је уз подршку тадашњег гувернера и власти, те је држава заправо та која је манипулисала грађанима. (Ало, 19.10.2013, 5).

У погледу заступљености врста речи вест и извештај се разликују по дистрибуцији заменица, које су заступљеније око шест пута у тексту новинског извештаја него у тексту новинске вести. У новинским вестима преовладава употреба перфекта, док је у новинском извештају чест презент и то релативно употребљен презент. У новинским извештајима туђи говор уводи неутралним глаголима говорења *рећи* и *казати*, али и низом других глагола говорења, који поред архисеме имају додатне семе, као и глаголима мишљења, који се у оквиру модела управног говора користе са истим значењем као и *verba dicendi*.

Употребом глагола мишљења у новинском извештају новинар у први план истиче могућност да оно што је изнето као допуна тог глагола не мора нужно бити једина интерпретација догађаја или појаве, већ је то једна од могућих интерпретација чињеница, коју износи извор информације. Придеви којима се означавају унутрашње и спољашње особине људи у текст извештаја улазе искључиво преношењем туђег говора. У новинском извештају у српској штампи се јавља већи број прилога за сваку значењску категорију.

2.2.1. Резултати проведене анализе показују да диференцијалну лексичку карактеристику новинског извештаја у односу на вест представља декомпоновање именица, придева, глагола и бројева.

Процес карактеристичан за именичке јединице у новинском извештају је *експлицитна категоризација именичких појмова* (Кликовац 1998; 1999; 2000; 2001), односно процес екстракције „општега, инхерентнога, неотуђивог својства појма денотираног декомпонованом именичком лексемом” (Радовановић 2002: 24).

У новинском извештају експлицитном категоризацијом именичких појмова читаоцу се веома често сигнализира институционализованост и строга уређеност одређених радњи, чврста друштвена структура и функционисање државе као мноштва елемената са тачно одређеним местом (Кликовац 1998: 20), што доприноси бирократичности изражавања и отежава дешифровање информације:

Отуда на крају у маратонском судском процесу [→ суђењу] нико неће одговарати што је на хиљаде људи остало празних руку. (Ало, 19.10.2013, 4); Упркос великом присуству на европском телевизијском тржишту, наша компанија је веома опрезна када је реч о одлукама о даљем улагању и фокусира се на велике територије са атрактивним тржишним структурама [→ тржиштем] и снажним макроекономским потенцијалом”, наводи за Данас Оливер Фалбуш, потпредседник РТЛ групе задужен за комуникације и маркетинг. (Данас, 20.7.2013, 7).

У новинском извештају често је декомпоновање девербативних именица. Најфреквентнији експонент инхерентног својства декомпоноване именице у корпусу новинских извештаја је именица *процес*, уз коју стоји девербативна именица у генитиву. Именица процес специфична је по томе што имплицира дуготрајност радње, постојање препрека за њено извршење, често и неизвесност исхода (Кликовац 1998: 19), као у примерима:

Пракса у земљама које су ушле у ЕУ 2004. и 2007. била је да након сваког важнијег датума у процесу европске интеграције [→ европској интеграцији] парламент донесе резолуцију о будућим корацима. (Данас, 20.7.2013, 5); – Процес приступања и преговора [→ приступање и преговор] има наглашену потребу за политичким и друштвеним консензусом око стратешког циља, као и за коришћењем свих друштвених ресурса. (Данас, 20.7.2013, 5).

Апстрактне именице *појава, област, акција, приступ, поступак* ређе се јављају у нашем корпусу новинских извештаја као експоненти општег својства декомпоноване именице.

Двострука номинализација је још једна диференцијална карактеристика извештаја, а овај вид двоструког синтаксичког кондензовања, понекад чак и троструког кондензовања, у текст новинског извештаја улази преко изјава бирократа:

Сложили смо се о неопходности наставка тог дијалога и неопходности имплементације до сада постигнутих споразума”, рекао је Стефановић. (Курир, 4.7.2012, рубрика Политика); Министар за рад Маурицио Сакони први је заузео став по питању нових Фијатових планова, апелујући на неопходност хитног отварања преговора између „Фијата”, синдиката и радника. (Политика, 24.7.2010, рубрика Економија).

Разлог употребе перифрастичне глаголске конструкције може бити и увођење фазе радње (Радовановић 2004: 206), а конструкције овог типа чешће су у новинском извештају него у новинској вести, јер се у извештају износи ток догађаја, његов развој и различите етапе радње. Са овом сврхом користе се глаголи *започети, вршити, наставити, завршити* уз девербативну именицу употребљену најчешће у акузативу:

Шаренац је казао да ће у новосадској пивари наставити производњу „МБ” брендова пива, а у току 2008. године започеће производњу неких лиценцих брендова из „Хајнекен” портфолија. (Прес, 10.12.2007, 10); – Радићемо у овом саставу до петка и пред пут у Фолгариију биће јасна слика којих 16 играча ће наставити припреме и конкурисати за тим. (Политика, 6.7.2010, 23).

Када је реч о декомпоновању придева, оно је у вестима потврђено тек понеким примером, док се у новинском извештају јавља нешто чешће, углавном као експлицитна категоризација појмова, која доприноси бирократизацији израза или служи ублажавању израза, као у примерима:

InScientiaFides је приватна биобанка, која послује у складу са европским смерницама и стандардима квалитета и која нуди услуге највишег квалитета [→ најквалитетније] у третирања матичних ћелија. (Вечерње новости, 23.2.2012, рубрика Друштво); Зоран Драгишић, професор Факултета цивилне одбране, сматра да ће појединачних инцидентата на митингу сигурно бити, јер ће у Београд доћи велики број људи из целе земље, а неки од њих ће бити под дејством алкохола [→ алкохолисани], или психички лабилни, каквих увек има на уличним скуповима. (Данас, 12.4.2011, 8).

У извештајима се јавља низ прилошких израза који се не јављају у вестима: изрази са именицама са значењем периода недефинисаног трајања (*у будућности, у међувремену, у блиској прошлости*), изрази са значењем мере времена (*у овом тренутку, у овом моменту*, док је за жанр вести прикладнији монолексемски еквивалент *сада*), изрази са значењем учесталости (*сваке недеље, на сваких Х дана, сваких сат времена*), са значењем темпоралне квантификације са обележјем дуративности у новинским вестима и новинским

извештајима у *трајању/року од X дана*, са значењем дуративности изрази за *X дана* и *током (целог) дана*, као и изрази *наредних дана* и *протеклих дана*. Извештај за разлику од вести износи додатне информације, догађај је смештен између две радње, пре или после тренутка говора, често предвиђа развој догађаја у будућности, па су стога прилошки изрази какви су изрази у *будућности*, у *међувремену*, у *блиској прошлости*, у *далекој будућности* диференцијална карактеристика извештаја:

Додуше, он је у међувремену вратио чланску карту ДС-а и за сада је формално нестраначка личност. (Ало, 24.11.2013, 4); Коришћењем метода природних наука добијени су резултати чијим тумачењем је омогућена реконструкција живота у прошлости. (Политика, 24.9.2016, 12).

Главне диференцијалне лексичке карактеристике извештаја представља фреквентнија употреба заменица, релативно употребљеног презента, увођење туђег говора низом глагола говорења који поред архисеме носе и додатне семе, као и глаголима мишљења са истим значењем као и *verba dicendi*, употреба придева којима се означавају унутрашње и спољашње особине људи и већи број прилога за сваку значењску категорију. Диференцијална карактеристика новинског извештаја је и декомпоновање именица, глагола, придева и прилога, које доприноси бирократичности изражавања или експлицитној категоризацији појмова, док су за жанр вести прикладнији моноксемски еквиваленти.

2.3. Након прикупљања информација и њиховог распоређивања у оквиру модела обрнуте пирамиде или модела одложеног дејства, новинар бира синтаксичке форме којима ће пренети информације и начин на који ће презентовати реченични садржај, па се као битне синтаксичке карактеристике извештаја издвајају структура реченице, исказивање агенса, редослед реченичних конститутуената. Модели преношења туђег говора су се наметнули као важан аспект анализе, јер се управо цитирањем и парафразирањем изјава у тексту извештаја проширује и допуњава главна информација.

2.3.1. Постоје два главна разлога синтаксичке усложњености прве реченице новинског извештаја. Један је то што извештај често почиње кључном изјавом, пренетом моделом управног говора. Други разлог је сложена информативна структура извештаја, односно то што новинар често већ у првој реченици извештаја уводи више учесника догађаја на сцену, даје дигресије и додатне напомене, као у првој реченици извештаја „Сурдулички Трамп против несуђене министарке”:

„Коцка је бачена! У политичком смислу (Новица) Тончев је прешао Рубикон”, поручила је Дијана Вукомановић партијском колеги, који је узвратио да је „она на тој функцији само захваљујући Ивици Дачићу” и да су „њена снага Дачићева леђа, а не чланство и локални одбори СПС-а”. (Политика, 24.9.2016, 6).

У оквиру фокализације диференцијалну карактеристику извештаја представља појава *тешког тежишта*.³ *Тешко тежиште* се најчешће реализује у финалној реченичној позицији. Главни разлог оваквог распоређивања комплексних структура које су фокализоване је чињеница да би његово распоређивање у унутрашњој позицији довело „до нескладне реченичне конфигурације и истовремено отежало разумевање реченице” (Поповић 2004: 158). У структури *тешког тежишта* реченице новинског извештаја најзаступљеније су декларативне (изричне) клаузе у ужем смислу, које ступају у напоредни однос (најчешће саставни):

Патријарх је рекао да се припрема подизање великог крста у Нишу, на брду Винику 2013. године када се обележава велики јубилеј и да ће то бити прилика да се „грађанима и бројним пролазницима да до знања да је Ниш хришћански град, град Константина, првог хришћанског цара”. (Курир, 21.7.2010, 17).

Према нашим налазима, диференцијалне синтаксичке карактеристике новинских извештаја су и презентативне реченице са посебно истакнутим субјекатским појмовима, употреба две тачке за навођење додатног објашњења или информације, истицање фокализованог појма употребом црте, али се овде нећемо детаљније бавити побројаним синтаксичким карактеристикама. Синтаксичка структура реченица новинског извештаја условљена је сложеном информативном структуром извештаја, извештавањем о више догађаја који се доводе у међусобну везу, давањем дигресија и додатних напомена.

2.3.2. У стилистичкој литератури налазимо различите класификације модела преношења туђег говора и различиту терминологију (упореди Бахтин 1980; Шорт 1999; Лич, Шорт 2007: 255–281; Смирнова 2009; Ковачевић 2012). Поређењем најфреквентнијих структурно-стилистичких варијација модела преношења *туђег говора*⁴ у новинској вести и новинском извештају и утврдили смо диференцијалне карактеристике извештаја у погледу проблематике укључивања туђег говора у ауторски дискурс, следећи терминсистем и класификацију туђег говора коју даје Ковачевић (Ковачевић 2012).

У оквиру српске новинарске стилистике проучавани су типови преношења туђег говора у језику српских писаних медија у електронској верзији (Јеротијевић 2011) и типови преношења туђег говора у штампаним медијима у Републици Српској (Милашин 2014), а овој теми је доста пажње посвећено и

³ Под обимним (*тешким*) реченичним члановима подразумевамо веома дуге и синтаксички комплексне реченичне чланове у којима се јавља комбиновање „различитих допуна, одредби и додатака, укључујући ту и зависне реченице” (Поповић 2004: 157).

⁴ Под термином *туђи говор* подразумевамо „сваки исказ неког лица који је укључен у ауторски текст” (Ковачевић 2012: 14).

у иностраној литератури,⁵ али се у поменутој литератури не анализира жанровска дистрибуција модела преношења туђег говора.

Док у новинској висти слободни управни говор увек има ауторску дидаскалију у постпозицији, у новинском извештају налазимо и интерполирану ауторску дидаскалију у слободном управном говору:

Јер, управо пре толико времена је, како каже Сања Вуксановић-Жугић, издато последње негативно решење о папирима „Стефана Брауна“. А све до 22. маја, када је завршена зимска клупска сезона, клуб је неометано радио. Да ли је испуњавао обавезу да не угошћава више од стотину људи одједном, инспектори, каже Сања Вуксановић-Жугић, нису ни проверавали. (Политика, 5.6.2012, 13).

Фрагментарним цитатом⁶ се у тексту новинског извештаја углавном преносе вредносно обојене речи, наводници сигнализирају емфазу, а доминантна функција овог подмодела је исказивање става, јер новинар заправо прекраја туђе речи и истиче само један њихов сегмент како би посредно исказао читаву лепезу реакција и ставова, од дивљења до ироније (која је ипак најчешћа) (Смирнова 2009: 83). Дословни неуправни говор⁷, односно неуправни говор са фрагментарним цитатом, у новинском извештају налазимо знатно чешће него у новинској висти. Аутор текста новинског извештаја издваја делове исказа којима се говорников субјективни став најјасније исказује. Новинарска селекција делова говорниковог исказа, појединачних речи или реченичних структура које ће директно унети у извештај почива на хијерархизацији и истицању информација које ће читаоцу бити представљене. Фрагментарним цитатом у неуправном говору у тексту новинског извештаја најчешће се преносе језичка средства изражавања субјективности, као у примеру:

Трећи захтев је да се по хитном поступку заустави „катастрофална реформа Војске Србије под контролом НАТО“ и да се канцеларије НАТО изместе из Министарства од-

⁵ Преношење туђег говора је проучавано у словеначкој новинарској стилистици (Лабан, Полер Ковачич 2007: 65–83; Корошец 1998: 201–216; Калин Голоб 2006: 288–289; Логар 2008: 157–163). Дијахронијске промене у функцији употребе управног говора у проучаване су новинским наративима на холандском језику (Крајкен, Сандерс 2016; Вис и др. 2015: 152–173).

⁶ Термину фрагментарни цитат (Смирнова 2009: 83; Ковачевић 2012: 21), у журналистичкој литератури одговара термин делимични цитат (Итјул, Андерсон 2001: под делимични цитат), док код Бахтина за исти модел преношења туђег говора налазимо термине вербално-аналитичка модификација индиректног говора и сликарски стил преношења туђег говора (Бахтин 1980: 134). Сви наведени термини означавају преношење једног сегмента нечије изјаве под наводницима.

⁷ У Бахтиновој класификацији шаблона преношења туђег говора, термину *дословни неуправни говор* одговара термин *вербално-аналитичка модификација неуправног говора*. У журналистичким приручницима дуге, досадне и развучене изјаве називају се *некохерентни цитати*, па се будућим новинарима скреће пажња да се они могу заменити парафразама које су допуњене делимичним цитатима (Даглас, Брус 2001: 85). Делимични цитати су „карактеристични делови оригиналних реченица“, који се јављају у оквиру преношења изјаве шаблоном индиректног говора (Итјул, Андерсон 2001: 85).

бране, као и да се прекину сви процеси усмерени ка интеграцији Војске Србије у НАТО (Курир, 1.9.2008, 2).

Веома често у дословном неуправном говору новинар ортографским маркерима скреће пажњу на кључне аргументе, односно на фрагменте саопштења⁸ за које претпоставља да би могли најснажније да делују на формирање читаочевих ставова о теми извештавања:

Др Паја Момчилов, члан Етичког комитета Српског лекарског друштва (СЛД), истакао је да су узроци оваквог стања „системска корупција, партијска држава са доминантном извршном влашћу, као и слабе институције и регулаторна тела”. (Ало, 29.11.2013, 4).

У ауторској дидаскалији реченице управног говора уместо пуке номинације говорника и комуникативно редувантног констатовања изговорености управног говора, у наведеним примерима уз идентификацију говорног лица налазимо и новинарев коментар изјаве. Овакво онеобичење ауторске дидаскалије представља још једну диференцијалну одлику новинског извештаја и тематски је условљено, а најчешће се јавља у спортским извештајима, као у примеру:

– Нећемо да оптерећујемо играче златом, немојте да стекну утисак да сад морају да освоје најсјајнију медаљу. У животу се само умрети мора. Сви су изгинули на терену и имају право да уживају дан-два – спушта лопту селектор. (Вечерње новости, 25.1.2012, рубрика Спорт).

Извештај карактерише и већи број варијација комбинованог преношења туђег говора. Од комбинованих модела преношења туђег говора у новинском извештају најчешће налазимо разбијање дугих изјава у виду неуправног говора (курзивно истакнут) паратаквички надовезаног на ауторску дидаскалију управног говора:

„Сматрам да наш политички и јавни живот не може постати демократски и слободан, ако и председници странака баш никада не могу да погреше. А такав став је заузео нови Политички савет ЛДП-а, али и функционери те странке. Да ствар буде још непријатнија за мене, председник странке је тај орган – Политички савет – назвао фиктивним”, навела је Весна Пешић и *подсетила да посланици ЛДП-а немају бланко оставке*. (Блиц, 7.4.2011, 8).

У диференцијалне синтаксичке карактеристике новинског извештаја спадају синтаксичка сложеност прве реченице извештаја, чешће јављање реме са фокализацијом него у вести, чешћа употреба презентативних реченица у којима се двома тачкама истиче набрајање субјекатских појмова, употреба две тачке за навођење додатног објашњења или информације и честа појава тешког

⁸ Стратегије које новинари користе приликом прилагођавања саопштења за штампу, односно поступци „преформулације” саопштења у новинском извештавању проистичу из различите комуникативне сврхе и различите организације текста саопштења за штампу и текста новинског извештаја (Мат 2008: 87–113).

тежишта. Диференцијалне карактеристике новинског извештаја у погледу преношења туђег говора представљају употреба фрагментарног цитата у управном говору, реализација уведеног управног говора и уведеног слободног управног говора већим бројем подмодела, чешћа употреба дословног неуправног говора који у зависној изричној клаузи комбинује елементе и неуправног и управног говора, као и јављање коментара у оквиру ауторске дидаскалије.

2.4. Кључна диференцијална карактеристика новинских извештаја на стилистичком плану је већа стилска разуђеност извештаја у односу на вест. Диференцијалне карактеристике новинског извештаја у погледу употребе фразеологизама у новинском извештају представљају употреба научне и паремиолошке фразеологије, као и нагомилавање и модификовање фразеологизама, као у примеру:

Прошло је 12 година од чувеног волеја Зидана, који је донео последњи европски пехар Реалу, а да ли ће тако нешто слично поћи за ногом Кристијану Роналду или некоме другоме из редова Реала, остаје да се види. (Ало, 4.5.2014, 11).

Метафорама се у тексту новинског извештаја поједностављују и конкретизују компликоване и апстрактне појаве, постиже се живост стила, пажња се усмерава на предмет говора, а често имају и оцењивачку функцију. Метафорични пренос значења у тексту новинског извештаја представља језичко-стилски сигнал хибридикације жанра новинског извештаја. Метафоре су најфреквентније у политичким и спортским извештајима. Употреба цитата је најчешћи методолошки поступак којим се проширује информација у новинском извештају, па стога долази до фреквентније употребе метафоре у тексту новинског извештаја. Цитирање стилски ефектних делова нечије изјаве у извештају омогућава уношење метафора вишег нивоа метафоричности:

Док су данима у првом плану биле муке Вучића и Дачића са променама у њиховим странкама (Вучић треба да промени „Томине људе“, док Дачић треба да се одрекне најближих сарадника из врха СПС), сада је лоптица реконструкције у дворишту УРС, нарочито након ове изјаве Вучића: „Нећу и не пада ми на памет да Динкићу било шта образлажем и доказујем, народ је тај коме нешто треба да докажемо и покажемо.“ (Блиц, 21.7.2013, рубрика Политика).

У диференцијалне карактеристике извештаја на стилистичком плану спада и употреба перифразе. У новинском извештају се јавља и низ других перифраза, у чијој је основи метонимија, кенинг, катахреза или литота. Метонимијске перифразе у оквиру структурно сложенијег и семантички богатијег израза имају метонимију као конститутивни елемент, уз раширење контекстуре (Ковачевић 2000: 165), па као такве погодују тексту новинског извештаја а не и тексту новинске вести, коме одговара метонимија али не и метонимијска перифраза. У нашем корпусу новинских извештаја најфреквентније су метонимијске перифразе:

После његовог дивљачког насртаја на једну од највећих звезда Мундијала, фудбалско божанство у земљи самбе и кафе [→ Бразил] Нејмара, Бразил је био потопљен сузама. (Блиц, 9.7.2014, 36).

Употреба корекције у говору политичара доприноси осветљавању централне теме извештаја из различитих углова. Упркос хомоденотативности, референцијално значење је другачије, а овакво проширивање исказа преформулацијом, појашњавањем или варирањем прагматичког значења није могуће у новинској вести. Често је информација која је исказана корекцијом у оквиру туђег говора централна тема извештавања, као у примеру из извештаја *Весна Пешић напустила посланички клуб ЛДП-а*:

Она је истакла да је на излазак из посланичког клуба највише навела констатација Политичког савета да је нанела штету странци, а не и председник странке који је дао спорну изјаву у скупштини. (Блиц, 7.4.2011, 8).

Употреба корекције није стилска доминанта новинских вести, али је њена употреба фреквентна на стилски маркираним позицијама у новинском извештају и то у оквиру туђег говора, како би се исти садржај исказао са другим прагматичким значењем, зарад преформулације или како би се избегло категоричко тврђење.

3. Да закључимо. Издвојене диференцијалне црте показују да није довољно, ни у науци ни у наставној пракси, као једину разликовну карактеристику вести и извештаја истицати „проширеност” извештаја у односу на вест. Дужина текста није једини разликовни критеријум, већ се у обзир узимају дистинктивне особине на семантичком плану (разрађеност текста извештаја, приказивање детаља догађаја, његово смештање у шири контекст), као и низ лексичких, синтаксичких и стилистичких карактеристика.

ИЗВОРИ

Ало!, Београд: Ало новине, издања од 7.11.2007, 7.12.2007, 14.12.2007, 21.12.2007, 1.4.2013, 9.9.2013, 19.10.2013, 25.10.2013, 27.10.2013, 24.11.2013, 29.11.2013, 29.12.2013, 24.5.2014, 4.5.2014.

Блиц, Београд: Blic Press, издања од 27.10.2007, 31.10.2007, 3.11.2007, 6.11.2007, 7.11.2007, 9.11.2007, 11.11.2007, 13.11.2007, 16.11.2007, 17.11.2007, 24.11.2007, 25.11.2007, 1.12.2007, 2.12.2007, 3.12.2007, 4.12.2007, 7.12.2007, 24.12.2007, 25.12.2007, 31.12.2007, 25.1.2008, 25.4.2008, 29.4.2008, 25.4.2008, 30.4.2008, 7.8.2008, 10.8.2008, 12.8.2008, 15.8.2008, 24.8.2008, 10.9.2008, 11.9.2008, 12.9.2008, 7.10.2008, 9.10.2008, 12.10.2008, 17.10.2008, 25.10.2008, 26.10.2008, 1.1.2009, 5.3.2010, 6.3.2010, 20.7.2010,

21.7.2010, 22.7.2010, 23.7.2010, 24.7.2010, 16.1.2011, 6.4.2011, 7.4.2011, 9.12.2011, 10.9.2012, 15.5.2013, 21.7.2013, 7.7.2014, 9.7.2014, 10.7.2014, 11.7.2014, 21.7.2013, 2.12.2014, 4.12.2014, 7.3.2015, 8.3.2015, 25.2.2016, 24.9.2016.

Вечерње новости, Београд: Борба, издања од 21.12.2007, 16.4.2008, 18.4.2008, 19.4.2008, 22.4.2008, 25.4.2008, 26.4.2008, 29.4.2008, 30.4.2008, 7.8.2008, 10.8.2008, 24.8.2008, 1.9.2008, 2.9.2008, 4.9.2008, 9.9.2008, 10.9.2008, 11.9.2008, 12.9.2008, 7.10.2008, 12.10.2008, 13.10.2008, 14.10.2008, 15.10.2008, 17.10.2008, 22.10.2008, 4.3.2010, 5.3.2010, 16.4.2010, 14.4.2011, 5.10.2011, 5.12.2011, 25.1.2012, 23.2.2012, 23.4.2012, 8.6.2012, 3.3.2016.

Газета, Београд: Media News, издање од 16.3.2008.

Данас, Београд: Дан Граф, издања од 22.2.2008, 15.3.2008, 16.4.2008, 19.4.2008, 22.4.2008, 25.4.2008, 26.4.2008, 29.4.2008, 5.8.2008, 6.8.2008, 21.8.2008, 2.9.2008, 4.9.2008, 8.9.2008, 9.9.2008, 10.9.2008, 11.9.2008, 12.9.2008, 19.8.2008, 10.9.2008, 11.9.2008, 12.9.2008, 20.9.2008, 1.10.2008, 2.10.2008, 3.10.2008, 9.10.2008, 10.10.2008, 13.10.2008, 14.10.2008, 16.10.2008, 17.10.2008, 21.10.2008, 22.10.2008, 23.10.2008, 21.7.2010, 23.7.2010, 12.4.2011, 14.4.2011, 13.5.2011, 14.5.2011, 20.5.2011, 28.6.2011, 20.7.2013, 4.12.2013, 24.9.2016.

Курир, Београд: НИП Вести дана, издања од 7.12.2007, 15.12.2007, 21.12.2007, 6.1.2008, 26.4.2008, 29.4.2008, 30.4.2008, 7.8.2008, 8.8.2008, 17.8.2008, 19.8.2008, 20.8.2008, 23.8.2008, 1.9.2008, 2.9.2008, 3.9.2008, 11.9.2008, 12.9.2008, 7.10.2008, 8.10.2008, 12.10.2008, 16.10.2008, 7.7.2010, 20.7.2010, 21.7.2010, 17.11.2011, 24.11.2011, 26.12.2011, 17.1.2012, 3.2.2012, 1.3.2012, 26.6.2012, 13.2.2013, 5.10.2013.

Политика, Београд: Политика, издања од 6.11.2007, 8.3.2008, 16.4.2008, 25.4.2008, 1.8.2008, 2.8.2008, 7.8.2008, 11.8.2008, 12.8.2008, 23.8.2008, 2.9.2008, 4.9.2008, 8.9.2008, 9.9.2008, 10.9.2008, 12.9.2008, 13.9.2008, 4.10.2008, 10.10.2008, 12.10.2008, 13.10.2008, 15.10.2008, 16.10.2008, 17.10.2008, 22.10.2008, 24.10.2008, 25.10.2008, 1.7.2009, 8.1.2010, 6.7.2010, 12.7.2010, 18.7.2010, 22.7.2010, 23.7.2010, 24.7.2010, 26.12.2010, 21.1.2011, 2.3.2011, 5.6.2012, 16.8.2013, 21.7.2013, 24.5.2014, 30.4.2014, 3.3.2016, 25.2.2016, 24.9.2016.

Правда, Београд: Страпан прес, издања од 8.3.2008. и 18.9.2012.

Прес, Београд: NPC International, издања од 6.11.2007, 6.12.2007, 10.12.2007, 13.12.2007, 14.12.2007, 15.12.2007, 16.12.2007, 17.12.2007, 19.12.2007, 20.12.2007, 31.12.2007, 4.1.2008, 24.4.2008, 20.8.2008, 12.9.2008, 15.10.2009, 2.7.2010, 4.7.2010, 21.7.2010, 22.7.2010, 14.4.2011, 15.4.2011, 12.12.2011, 24.6.2012.

www.alo.rs

www.blic.rs

www.danas.rs

www.kurir-info.rs

www.novosti.rs

www.politika.rs

www.pressonline

ЛИТЕРАТУРА

Бахтин 1980: Михаил Бахтин, *Марксизам и филозофија језика*, Београд: Нолит.

Вис и др. 2015: Vis, K., Sanders, J., Spooren, W., 2015. Quoted discourse in Dutch news narratives. In: Lardinois, A., Levie, S., Hoeken, H. (Eds.), *Text, Transmissions, Receptions: Modern Approaches to Narrative Texts*, Leiden: Brill, 152–173.

Волни-Зможињски, Козил 2013: Wolny-Zmorzyński, Kazimierz; Kozie³, Andrzej, *Journalistic Genology, Studia Medioznawcze Media Studies*, Warszawa: Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, Vol. 54, 1–16.

Де Мело 2016: José Marques de Melo, Francisco de Assis, *Gêneros e formatos jornalísticos: um modelo classificatório / Journalistic genres and formats: a classification model / Gêneros y formatos periodísticos: un modelo de clasificación*, *Intercom: Revista Brasileira De Ciências Da Comunicação*, Sao Paulo: Sociedade Brasileira de Estudos Interdisciplinares da Comunicação (INTERCOM), no. 1 (2016): 39–54. SciELO, EBSCOhost, 24.9.2016, http://www.scielo.br/pdf/interc/v39n1/en_1809-5844-interc-39-1-0039.pdf

Дурбаба 2013: Оливера Дурбаба, О неким специфичностима публицистичког функционалног стила, у: М. Ковачевић (ред.), *Српски језик, књижевност, уметност*, књ. 1, Традиција и иновације у савременом српском језику, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 237–253.

- Дурбаба 2016:** Оливера Дурбаба, Елементи разговорног функционалног стила у булеварској штампи: Кад се министрима развеже језик па се онда закрве, *Српски језик*, 21, Београд: Филолошки факултет; Никшић: Филозофски факултет; Бања Лука: Филозофски факултет, Источно Сарајево: Филозофски факултет, 105–120.
- Итјул, Андерсон 2001:** Даглас Андерсон, Брус Итјул, *Писање вести и извештавање за данашње медије*, Београд: Медија центар.
- Јеротијевић 2011:** Даница Јеротијевић, Типови и функције туђег говора у језику српских писаних медија, *Радови Филозофског факултета*, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 13 (1), 645–660.
- Јовановић 2010:** Јелена Јовановић, *Лингвистика и стилистика новинског умећа*, Београд: Јасен.
- Калин Голоб 2006:** Monika Kalin Golob, Stilistika poročevalstva in poročevalski stil: od prvih dnevnikov do tabloidizacije medijev = Stylistics of journalism and journalistic style: from the first daily newspapers to the tabloidisation of the media, *Slovensko jezikoslovje danes = Slovenian linguistics today*, letn. 54, št. 4 (2006), Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 281–292, 655–667, <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-13RAQOXY>, преузето 3.2.2015.
- Катнић Бакаршић 1999:** Марина Катнић-Бакаршић, *Стилистика*, Сарајево: Љиљан.
- Кликовац 1998:** Душка Кликовац, О јавном језику: (Експлицитна категоризација именичких појмова), *Језик данас*, бр. 8, Нови Сад : Матица српска, 17–21.
- Кликовац 1999:** Душка Кликовац, Још о експлицитној категоризацији именичких појмова у јавном језику: (одговор на допис „О јавном језику, још једном” г. Рајка Буквића), *Језик данас*, год. 3, бр. 10, Нови Сад : Матица српска, 10–12.
- Кликовац 2000:** Душка Кликовац, У потрази за вршиоцем радње и носиоцем стања: (о неким особинама бирократског језика), *Књижевност и језик*, год. 47, бр. 1/2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, Друштво за српски језик и књижевност Црне Горе, 13–20.
- Кликовац 2000:** Душка Кликовац, О бирократизацији српског језика, *Наш језик*, књ. 34, св. 1/2, 85–110.
- Кликовац 2002:** Душка Кликовац, Из проблематике функционалних стилова у српском језику, *Књижевност и језик*, год. 49, бр. 1/2, Београд:

Друштво за српски језик и књижевност Србије, Друштво за српски језик и књижевност Црне Горе, 9–25.

- Кликовац 2008:** Душка Кликовац, *Језик и моћ*, Београд: Библиотека XX век.
- Ковачевић 2000:** Милош Ковачевић, *Стилистика и граматика стилских фигура*, Крагујевац: Кантакузин.
- Ковачевић 2012:** Милош Ковачевић, *О граматичко-стилистичком терминосистему туђега говора*, Српски језик: студије српске и словенске, год. 17, бр. 1–2, 13–38.
- Корошец 1998:** Томо Корошец, *Stilistika slovenskega poročevalstva*, Ljubljana: Кмеčki glas.
- Крајкен, Сандерс 2016:** Van Krieken, Kobie, and José Sanders. 2016. „Diachronic changes in forms and functions of reported discourse in news narratives.” *Journal Of Pragmatics* 91, 45–59. ScienceDirect, EBSCOhost. 25.9.2016, <http://search.ebscohost.com.proxy.kobson.nb.rs:2048/login.aspx?direct=true&db=edselp&AN=S0378216615003070&site=eds-live>
- Лабан, Полер Ковачич 2007:** Vesna Laban, Melita Poler Kovačič, Poročevalska sklicevalnost v agencijskih besedilih, *Družboslovne razprave*, letn. 23, št. 54 (apr. 2007), Ljubljana: Slovensko sociološko društvo: Fakulteta za družbene vede, 65–83, 3.2.2015, <http://druzboslovne-razprave.org/clanek/pdf/2007/54/4/>
- Лич, Шорт 2007:** Geoffrey Leech, Michael Short, *Style in fiction: a linguistic introduction to english fictional prose*, London [etc.]: Routledge.
- Логар 2008:** Nataša Logar, Poročevalstvo kot del jezika v medijih: *kot poročena naša dopisnica, v domovini ni rednega dovoda transijade*, *Slovenski jezik, literatura, kultura in mediji: zbornik predavanj / 44. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 157–163, 3.2.2015, http://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/ssjlk_44_zbornik.pdf
- Мат 2008:** Henk Pander Maat, Editing And Genre Conflict: How Newspaper Journalists Clarify And Neutralize Press Release Copy, *Pragmatics* 18.1, Antwerp: INT PRAGMATICS ASSOC- IPRA, 87–113. Arts & Humanities Citation Index. Web. 25.9.2016, <http://search.ebscohost.com.proxy.kobson.nb.rs:2048/login.aspx?direct=true&db=edswah&AN=000262621100005&site=eds-live>

- Милановић 2006:** Александар Милановић, Цитатност као језичка игра у насловима београдске дневне штампе, *Српски језик*, 11/1–2, год. XI, Београд: Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, 385–406.
- Милашин 2014:** Горан Милашин, О типовима и функцијама преношења туђег говора у дневним новинама у Републици Српској, Тематски зборник радова [са трећег међународног научног скупа Наука и савремени универзитет, 2013], том 4, *Језик, књижевност и култура*, Ниш: Филозофски факултет, 26–39.
- Младенов 1980:** Марин Младенов, *Новинарска стилистика*, Београд: Научна књига.
- Поповић 2004:** Љубомир Поповић, *Ред речи у реченици*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
- Радовановић 2002:** Још о појави декомпоновања језичких јединица, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, бр. 45, 1/2, Нови Сад: Матица српска, 21–28.
- Рус-Мол 2005:** Штефан Рус-Мол, *Новинарство*, Београд: Клио.
- Симић 1991:** Радоје Симић, *Српскохрватски правопис : нормативистичка испитивања у ортографији и ортоепији*, Београд : Научна књига.
- Смирнова 2009:** Alla Vitaljevna Smirnova, Reported speech as an element of argumentative newspaper discourse, *Discourse & Communication*, vol. 3, no. 1, Los Angeles, London, New Delhi, Singapore and Washington DC: Sage Publications, 79–103.
- Тошић, Палибрк 2013:** Tiana M. Tošić, Ivana B. Palibrk, Anglicised language of the Serbian newspapers, *Српски језик*, 18, Београд: Филолошки факултет; Никшић: Филозофски факултет; Бања Лука: Филозофски факултет, Источно Сарајево: Филозофски факултет, 525–540.
- Тошовић 1991:** Бранко Тошовић, Публицистички стил у систему функционалних стилова, *Језик и стил средстава информисања*, Сарајево: Свјетлост, 7–25.
- Тошовић 2002:** Бранко Тошовић, *Функционални стилови*, Graz: Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität.
- Ћириловић 1998:** Милорад Ћириловић, Од вести до колумне, *Савремено новинарство*, Факултет политичких наука, Чигоја штампа, 15–24.

Шорт 1999: Мајкл Шорт, Представљање говора у роману и у штампи, у: С. Перовић (ред.), *Како укротити текст*, Подгорица: Институт за стране језике Универзитета Црне Горе, 245–270.

DIFFERENTIATING LINGUISTIC AND STYLISTIC CHARACTERISTICS OF PRESS REPORTS

Summary

The aim of this paper is to study the differentiating linguistic and stylistic characteristics of press reports. The analysis was been conducted on concrete linguistic excerpts from Serbian daily newspapers published throughout Serbia. Analysis of choices in the area of lexis, syntactic structure of headings, reported speech, and the use of stylemmas, showed a differences between press reports and news. The research is a contribution to journalism stylistics, more precisely to the Serbian language newspaper stylistics, and also contributes to the study of linguistic-stylistic characteristics of non-literary texts.

Keywords: stylistics, functional stylistics, journalism stylistics, publicist functional style, newspaper news, press report, daily press.

Jelena Lj. Spasić